

โรงเรียนพะเยาพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
Best Practice ด้านบริหารวิชาการ

ชื่อเรื่อง การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียน

ผู้เสนอผลงาน นายพีระพันธ์ จอมมูล รองผู้อำนวยการโรงเรียนพะเยาพิทยาคม

ที่อยู่ โรงเรียนพะเยาพิทยาคม 97 ถนนประจักษ์ ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000

จากเจตนารมณ์ในการปฏิรูปการศึกษา ที่เน้นให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการที่ดี ตามที่ปรากฏในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบัญญัติให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการและเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง การประกาศใช้พระราชบัญญัติและกฎกระทรวงดังกล่าว ย่อมส่งผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ วิธีการบริหารและการจัดการ โดยเฉพาะในส่วนของสถานศึกษาต่างๆ

โรงเรียนพะเยาพิทยาคม ในฐานะที่เป็นสถานศึกษาประเภทที่หนึ่ง ที่ถูกกำหนดให้เป็นกลุ่มเป้าหมายนำร่องได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ จึงกำหนดให้มีการพัฒนาบุคลากรตั้งแต่ผู้บริหาร รองผู้บริหาร และครูแกนนำด้วยการเข้าร่วมการอบรมหลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเน้นรูปแบบวิธีการการบริหารการเปลี่ยนแปลง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียนพะเยาพิทยาคมตั้งอยู่ในพื้นที่ 53 ไร่ มีอาคารเรียนจำนวน 5 หลัง อาคารประกอบ ได้แก่ หอประชุม อาคารศูนย์กีฬา อาคารอเนกประสงค์ โรงฝึกงาน โรงอาหาร ศาลาประชาสัมพันธ์ ศาลาพักผ่อนของนักเรียน รวมไปถึงศาลาจริยธรรม ที่ใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา เป็นห้องเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่สำคัญยิ่งคือ เป็นสถานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปประจำโรงเรียน นามว่า “พระพุทธรูปโลกวิทู”

ปัจจุบันนี้ ได้เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียน 3,411 คน ครู 122 คน พนักงานราชการ 8 คน ครูอัตราจ้าง 10 คน ครูชาวต่างประเทศ 5 คน เจ้าหน้าที่ 12 คน นักการภารโรงและลูกจ้างชั่วคราว 38 คน

โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนประกอบด้วย กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มส่งเสริมกิจการนักเรียน และกลุ่มส่งเสริมกิจการโรงเรียน โดยมีหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมผู้ปกครองและครูฯ สมาคมนักเรียนเก่าฯ มูลนิธิ องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ตลอดจนผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ

โรงเรียนได้ดำเนินงานตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ ภายในปี 2551 โรงเรียนพะเยาพิทยาคม เป็นสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ มีระเบียบวินัย รักสิ่งแวดลอม และอยู่ร่วมกับชุมชนอย่างมีความสุข รวมทั้งได้ยึดเอาคิพจน์ของโรงเรียน คือ คาระโววินะเย เอตัมมังคะละมุตตะมัง หมายถึง การเคารพในระเบียบวินัย เป็นมงคลอันสูงสุด มาเป็นแนวปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย คุณธรรมนำความรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ

ในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ นั้น โรงเรียนพะเยาพิทยาคม ได้จัดทำแผนปฏิบัติการ ที่ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (R & D) โดยมีการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องด้วย วงจรพัฒนาแบบ P D C A ภายใต้กลยุทธ์ตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การยกระดับคุณภาพนักเรียนผู้สาคล และการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งก่อให้เกิดผลในทางที่ดีเชื่อมโยงไปถึงคุณภาพของนักเรียน

การดำเนินการด้านวิชาการ

ดำเนินการตามกลยุทธ์ ยกระดับคุณภาพนักเรียนผู้สาคล ซึ่งจำแนกเป็น 3 กลยุทธ์ย่อย ดังนี้

1.การพัฒนาครู

ครูผู้สอนทุกคนได้รับการพัฒนาให้เกิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักสูตรที่กำหนด อย่างเป็นระบบ ได้แก่ การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ Backward Design การขับเคลื่อนกระบวนการคิดผู้ห้องเรียน การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการและการส่งเสริมคิดวิเคราะห์ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ ICT การผลิตสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาและการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน โดยครูทุกกลุ่มสาระได้ร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการอยู่ตลอดเวลา

2.การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

โรงเรียนกำหนดเป็นภารกิจหลักอันหนึ่งที่จะพัฒนาบรรยากาศทางกายภาพ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยยึดหลักที่ว่าบรรยากาศทางกายภาพที่ดีจะส่งผลให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนมีความสุข ซึ่งส่งผลโดยตรงกับผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการที่จะ พัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยการปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอม การพัฒนาภูมิทัศน์ต่าง ๆ และการสร้างแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.การพัฒนานักเรียน โดยดำเนินการดังนี้

- 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ
- 3.2 จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตตามนโยบายคุณธรรมนำความรู้ ผู้สเรษฐกิจพอเพียง
- 3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมความเป็นประชาธิปไตย
- 3.4 พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากการดำเนินการอย่างเป็นระบบของกลยุทธ์ย่อยทั้ง 2 ข้างต้นทำให้ได้ วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้าน
วิชาการ ดังนี้

วิธีปฏิบัติที่เลิศด้านวิชาการ

การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียน

กระบวนการ

โรงเรียนโดยผู้บริหารและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนร่วมกันวางแผนกำหนดแผนการขับเคลื่อนการ
เปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการที่ดี โดยกำหนดกลยุทธ์หลัก 3 กลยุทธ์ คือ

- 1.เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ
- 2.ยกระดับคุณภาพนักเรียนสู่สากล
- 3.ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

โดยในกลยุทธ์ระดับคุณภาพนักเรียนสู่สากล จำแนกเป็นกลยุทธ์ย่อยอีก 3 กลยุทธ์คือ การพัฒนาครู
พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และการพัฒนานักเรียน ซึ่งการดำเนินการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน
และการพัฒนานักเรียนได้ดำเนินการ จนได้วิธีปฏิบัติที่เลิศ โดยแยกเป็น 2 กิจกรรมดังนี้

1. การพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้ด้านกายภาพ
 - 1.1 การปรับปรุงพัฒนาอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อม
 - 1.2 การพัฒนาภูมิทัศน์ต่าง ๆ
 - 1.3 การสร้างแหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ และภูมิปัญญาท้องถิ่น
เช่น ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ ห้องมัลติมีเดีย และห้องเรียน ICT ฯลฯ
2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนานักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ
 - 2.1 กิจกรรมชุมนุมตามความถนัด และความสนใจ เช่น ชุมนุมกรีฑา ชุมนุมเพื่อนศิลปกรรม
ชุมนุมนักวิทยาศาสตร์รุ่นเยาว์ ชุมนุมนักเรียนความสามารถพิเศษภาษาอังกฤษ ฯลฯ ซึ่งนักเรียน
ในชุมนุมต่าง ๆ ได้รับการพัฒนา จนได้รับรางวัลชนะเลิศ ทั้งในระดับประเทศ และระดับสากล
 - 2.2 กิจกรรมค่ายวิชาการต่าง ๆ เช่น ค่ายวิทยาศาสตร์ ค่ายคณิตศาสตร์ ค่ายดาราศาสตร์
และค่ายพัฒนาคุณภาพชีวิต
 - 2.3 กิจกรรมกีฬา และนันทนาการของกลุ่มสาระต่าง ๆ เช่น วันนานาชาติ วันภาษาไทย
วันวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ วันอนุรักษ์ศิลปและวัฒนธรรมไทย วันกีฬาภายในและกิจกรรม
ฟ้าบ้านเย็น
 - 2.4 นิทรรศการวิชาการ และการแข่งขันทักษะต่าง ๆ

ผลที่ได้รับ

1. ห้องเรียนอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อม ได้รับการพัฒนาให้น่าอยู่ น่าเรียนยิ่งขึ้น
2. โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ทั้งยังได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติในระดับต่าง ๆ เช่น รางวัลชนะเลิศห้องสมุดมีชีวิต ฯลฯ
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จมากขึ้น
4. นักเรียนได้รับการพัฒนาตรงและเต็มตามศักยภาพมากขึ้น จนได้รับรางวัลชนะเลิศในระดับต่าง ๆ มากมาย เช่น นักกรีฑาเยาวชนทีมชาติ การประกวดงานศิลปกรรมระดับชาติ ฯลฯ
5. ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามาใช้สถานที่ และแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนมากขึ้น

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

1. การสนับสนุนของผู้บริหาร
2. ความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดของโรงเรียน

ผลงานดีเด่น

จากผลการนำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงลงสู่การปฏิบัติ เริ่มตั้งแต่ต้นภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ทำให้เกิดผลงานดีเด่นดังต่อไปนี้

ครูเกิดความตระหนักและกระตือรือร้นในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามกลยุทธ์ในแผนปฏิบัติการขับเคลื่อน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับคุณภาพของนักเรียน

นักเรียนประสบความสำเร็จและมีสัมฤทธิ์ผลในด้านต่างๆ ในระยะภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 อาทิ นำเอาผลผลิตที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ โปรแกรม GSP ทางคณิตศาสตร์ไปเชื่อมโยงกับการออกแบบลวดลายของผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น ได้แก่ ด้ามไม้กวาดดอกหญ้า และลวดลายบนผืนผ้าที่ทอด้วยมือ โครงการคอมพิวเตอร์ เรื่องตู้เก็บของสมองกลและโปรแกรมส่งเสริมการเรียนรู้ “เหนือทุกการเคลื่อนที่” ชนะเลิศระดับภาคเหนือ ได้เป็นตัวแทนเข้าไปชิงชนะเลิศในงาน NSC 2007

ด้านศิลปะ เด็กชายฉัตรตญา ทิพย์ศิริพงษ์ ได้รับรางวัลชนะเลิศช่วงชั้นที่ 3 ในการแข่งขันวาดภาพสด โครงการห้องเรียนสีเขียว หัวข้อ “ในหลวงกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม”

และด้านกีฬา นางสาวเกศศิริ วงศ์ไชย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้ทำลายสถิติของประเทศไทยในการแข่งขันกรีฑาดาวรุ่งมุ่งโอลิมปิก – กีฬาพลอดบุนหรี ประเภทวิ่ง 100 เมตร และได้รับการคัดเลือกเป็นนักกรีฑาเยาวชนทีมชาติไทยหญิงดีเด่น 2 ปีซ้อน

ด้านภาษา นักเรียนความสามารถพิเศษภาษาอังกฤษ ได้เข้าร่วมการอบรมกิจกรรมและการละครภาษาอังกฤษของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเข้าร่วมกิจกรรมการละครภาษาอังกฤษ ได้รับรางวัลชนะเลิศในระดับเขตภาคเหนือ และเป็นตัวแทนของเขตภาคเหนือไปแข่งขันในระดับประเทศ

นายอนุสรณ์ สุวรรณาลัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดสุนทรพจน์
ในหัวข้อ “สมเด็จพระเจ้าฟ้าในดวงใจ”

ด้านคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนโครงการขยับการสบายชีวิวิถีพุทธ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสตร์ และวัฒนธรรม ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 3 ในการแข่งขันระดับเขตภาคเหนือ

ด้านวิทยาศาสตร์ ในงานสัปดาห์วิทยาศาสตร์ที่ผ่านมา โรงเรียนได้ส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของ
หน่วยงานต่างๆ ซึ่งได้รับรางวัลดังต่อไปนี้

โครงการเสริมสุขภาพพอเพียง ได้รับรางวัลชนะเลิศ นายสุทธิวัฒน์ เกียรติตระกูล และนายอรุณ แซ่ลื้อ
ได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันตอบปัญหาวิทยาศาสตร์ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โครงการการศึกษาแมลง 5 ชนิด ของชมรมนักคิดวิทยารุ่นเยาว์ ได้รับรางวัลชนะเลิศ

นับต่อจากนี้ไปโรงเรียนพะเยาพิทยาคมจะยังคงปณิธานที่แน่วแน่ในการสร้างสรรค์ พัฒนาคุณภาพ
การศึกษาตามที่ได้กำหนดไว้เป็นวิสัยทัศน์และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการอย่าง
ยั่งยืนสืบไป

